

Nuorttanaste

»Gæca dam Ibmel labba,
gutte mailme suddo guodda!«

»Son dagai rafhe su ruosa
varai bokte.«

No. 8.

9ad jakkegærdde.

»Nuorttanaste« maksa ovta kruvna jakkoda-
gast, blaðde dinggujuvvu juokke poasta-
rappe lutte.

30ad April 1907.

»Nuorttanaste« olgusboatta guovte gærde
manost — dam 15ad ja dam 30ad bæive
juokke manost.

Pappa ja bilkkedægje.

Muttom pappa vagi ovta bæive nuftgo son juo lavvi buccid ja vaivašid oappaladdamen. Go son læi mannamen muttom bargid mædda čurvi okta sist: »Vare mustge nuft buorre dille lifei idet rajest ækkedi dušše vazzašet ja buore balka tinet!« »Ollo go don tinek vakkost du bargoinad?« jærrali pappa ja čuožasti. »20 kr.« »Galle mouge mavsam dam 20 kruvna,« celki pappa, jos don vuolgak mu miekde vazzet. Bilkkedægje i aigom vuolget; mutto su barggoguoimek baggijegje su vuolget gæčcalet. Gukka vaziga soai javotaga, dassago vimag soai čuožastæiga muttom vaivaš viessouvsu olgobaellai. »Manno moai dal sisa,« celki pappa; »mutto allu moai duolma lossadet; dastgo dast assa okta buocce.«

»Man davdast dat buocca?« jærrali nubbe. »Dast læ boakko.«

»Mon im satte dalle sisa mannat. Must læk akka ja manak, ja go mon im læk oudal buoccam boakost, de dat njoammo mu ala.«

»Im mouge læt dam davda buoccam, ja must maidai læk akka ja manak,« vastedi pappa.

»Gal mon sisa manam nubbe dallo,« celki olmai.

»Ja, mutto nubbe dalost læ skarlagenfeber. »Naba dam goalmaðest« jærrali olmai. »Dobbe læ nærvefeber.« »Papačam, adde mu vilpaivuoda ja jurdašmættomvuoda andagassi. Ane ješ du 20 kruvnaidak ja luotte mu vuolget ruoktot mu barggosan . . . mon im lonot bargo duina.«

Son bæesai dasto vuolget.

Roma pave.

Morten Luther celki okti pave birra ilolaš vaimoin: »Go mon læm jabmam, de don pavege læt duššam!« Mutto čajeta, atte pave læ saigas. Dal læk juo arvad bagjel 400 jage, dam rajest go Luther læ dabe eritvagjola, mutto pavevuotta bista ain; mutto almaken læk manga mæarka, mak orruk čajetæme, atte pavevuotta dal læ vuolas njejjamen daihe manas mannamen. Manga jage læk dal, dam rajest go pave fertti diktet Roma mannat aldes erit. Pave cælkka, atte son læ Kristus statadoalle ædnamalde, ja atte sust læ vuoggadvuotta radðet ædnami ja albmugi bagjel sikke aiggasažat ja vuoinalažat. Mutto dat italialaš radðetus arvvali æra. Pave i bæssam radðet Roma bagjel. Son fertti gæssadet su ječas gardde-mi, man namma læ Vatikanet.

Dobbe čokka son dal dego muvrijuvvum giddagassi.

Dak ædnamak, mak daina manemus jagin læk giddadoallam pave, læba Spanien ja Frankrika; mutto dal algga dat bagjel obba mailme bagjanægje friavuoda bæivaš suppit su suodnjarides maidai dam guokta ædnam bagjel.

Nuftgo mi diettep, naittali Spanien gonagas ovtain protostandalaš prinsessain — min dronnega oabbain — ja orro čajetæme, atte son læ vuoitam su boadnjas friabut gæčcat ællema ala. Spanien læ dal ožžom religionfriavuoda, ja dat likatus, mi bargga erit Romast vidana æmbo ja æmbo. Čuvgodešgoatta dal dam sevdnjis Spaniast, ja i daide gukken læt dat bæivve, go katholikalašvuotta eritagjujuvvu Spaniast.

Maidai Frankrikast manna hœjot pavin. Dat franskalaš almug agja pave erit cœdnemest, ja dam dakka dat duodast. Katholikkalaš girikko suitta stuora riggodagaid Frankrikast, ja dat franskalaš stata læ juokke jage olgusmaksam ollo millionaid bismaidi ja papaidi. Mutto dal sitta stata, atte katholikkalaš religion galgga heittujuvvut nuftgo statareligion. Mutto pave i aigo addet mannai. Statafamok arvvalak, atte sin lutte dat valdde læ, ja dam ožžuk dak gažžaras papak dovdad daina beivin.

Pave alemus radðeadde læ agjujuvvum Frankrikast olgus daina beivin, ja dak olbmak, gœi pave sadde Romast æi oažo boattet gukkebuidi go Frankrika raje ala. Girikoid ja girikko-obmudagai valdda radðetus halddosis. Galle mai sottok katholikalažak dam vuostai, mutto maid sattek dakkat? Ja maid satta pave rieppoge dasa dakkat? I maidege ærago čokkat Vatikaniast ja nimmoret.

Moadde sane dasa, gutte garrinjukkamušaid vuovdda.

Maidai Sabmelažai gaskast gavdnujek daggar olbmuk, gæk vuvddek vine. Mon dieđam dam vissaset, ja dal aigom mon moadde sane bakkoðet daggaridi.

Lepetgo di, vidnevuovddek, goassege jurdašam, man ollo baha di dakketet din doaimatusadek bokte?

Diettetet go di, atte i gavdnu æmbo go okta, gutte din fidnoi liko? Ibmel almest i liko digjidi, su basse engelak æi liko digjidi, dat olmai, gæsa di vine vuovddebetet ja gæn di garremidi jugatepet, i liko digjidi; dastgo go son su garremvuodastes

čielgga ja oaidna, atte su burssa læ guorranam ja dovdda, atte son daid ruđai oudast maid son læ manatam læ ožžom oaivvevæarka ja oamedovdo vaive, de goččo son sin bærgalakkan, dainago di sudnji falaidek vuovddet dam mirkočace. Jukkis olbma riebo manak ja akka i liko digjidi. Moft mattek si likot? Di lepet golgatam sin gadnjalid, laibbebitta lepet di valddam vaivan jukkes olbma bærrašest. Dam dalve gullim mon ovta nissona cælkemen hærras Dači gutte jugati su boadnja: »Jos dust i læk mikkege æra addet mu boadnjai go buollevidne, de divte læt damge addetaga.«

Mutto don vidnevuovdde, men namatam vel muttomid, gæk æi liko dudnji: Eisevaldek cæi liko dudnji, sigjidi læ davja stuora dakkamuš du diti, ja min vaivaš statakassa davja oažžo ollo golatusaid du diti. Jurdaš dai ollo laga bagjelduolbmamid ala, mak davja dakkujuvvujek garrem olbmui.

Mutto læ okta, gi dudnji liko. Su namma læ bærgalak. Mæde æmbo vine don matak vuovddet, dađe æmbo læk don su cecalaš manna ja oskaldas bavlvalægje. Manne liko bærgalak dudnji dalle? Vuost dannego son dietta, atte dobbe gost vidnejukkam læ, dobbe læ garrodæbme, snoallam, soaibmam bælkko ja maidai doarrom.

Nubbadassi dannego son dietta atte su valdegodde i sate mainage buorebut oudeduvvut ædnam alde go buollevine vuovddem bokte ja jukkam bokte. Son dietta maidai atte jos sielo ja rubmaš vahagattem gilva galgga riehta ruotasmuvvat daidi boatte so-gaidi, de dpatuvva dat buollevine vuovddem ja jukkam bokte.

Mutto gula, don buollevine vuovdde, maid mon dal aigom dudnji muittalet: Dudnji boatta okta lokkodakkamuša bæivve — okta bæivve, go duobmar čokkana su stuora vilggis truonos ala. Dalle galgak logo dakkat, ik dušše dam oudast, atte don Norga laga læk bagjelduolbmam, mutto maidai buok daid garrosanid, snoallam, bælkem ja doarrom oudast, mi du vidnevuovddem gæčeld læ šaddam. Dalle bottek du verdek du lusa, si, guđek vine dust oste, ja suorma gæigotek du vuostai ja celkkek: »Don fillijek min! Don vuvddek migjidi dam mirko, mi goaredi min sieloid ja rubmašid! Garrodus lekus du bagjelist j. n. v.

Damditi barga, don vidnevuovde, dal hæittet du suollemas gavpad, dam bale go læ dust vel armoaigge ja rabba vuostaivalddet dam Ibmelest fallujuvvum armo ja suddoi andagassi addujume osko bokte.

Lommaline likagisto alde.

Dam stuora bajasčuvvggijuvvum mailmest gavdnujek ollo sardnedægje. Dai særvest gavdnujek maidai muttomak, gæk læk sin ællemaigesek bargo oaffaruššam garrimjukkamušai navdašame vuostai. Okta daggar sardnedægje læi John B. Krog. Go son jami de olles hæstaguorbme hærvvarasek sadijuvvujegje su dalost vaivašidi, ja go dat stuora olmuš joavkko bođi su havde lusa, de i gavdnum i oktage hærvvarasse su gisto alde, mutto dušše okta ucca vilggis lommalinaš, man alde legje gadnjala mærkak, ja man historia læi čuovvovaš:

Manga jage dast ouddal læi okta nisson naittalam muttom nuorra olbmam. Soai valdiga assambaikke New Yorki.

Go soai dokko læiga boattam, fuobmai dat nuorra nisson, atte su boadnja læi jukke ja spelijægje, ja farga algi son akas okto guođđet sidi ijaid. Soai oažoiga guokte smava mana; mutto boadnja i adnam sodnostge avvera. Mañnel algi son cabmet su bærrašes ja vuovddet buok, mi dalost gavdnu.

Dat nuorra nisson rieppo fertti muttom aige gæčest olgus vuolget bargo occat ælatusa oažžom diti aldis ja manaidi. Sust læi sidast okta dingga, maid son saggarak rakisti, dam læi son ožžom su ædnestes dam bæive, go son naittali. Dat læi okta čuojanas (piano). Son lavvi spelit ja lavllot manaidasas ja dastmañnel rokkadallat Ibmele ouddal go nokkat bigje.

Muttom æked, go son sidi bođi, de læi piano javkkam. Son dallanaga arvvedi, maid dat mavsi. Dat mañemuš dingga, mi muittoti su mannavuođa sida birra læi dal javkkam; su boadnja læi dam vuovddam oažžom diti aldis buollevine. Son dov dai vaibmobakčasa. Su manak bođiga su lusa ja celkiga: »Mamma lavlo!« Son valdi sodno askasis ja gæččali lavllot nuft burist go sati.

Mutto dam bæive i læm buollevidne maistom boadnjai nuft njalgesen go ouddal. (Go dat muttom

sægotuvvu aka gadnjaliguim, maisto dat baččaden.) Su boadnja bođi sidi, ige læm nuft garremin go son lavvi. Son guovllali glaseraike ja oini akas čokkamen guvvin alas manain asketes ja čierro čalme lavllomen. Dast mañnel luoitadegje si čibbidæsek ala ja managuovtos rokkadalaiga lbmela buristsivdnedet mamma ja pappa ja veketet pappa šaddat sivojen ja hæittet jukkamest.

Olmaj njagai sivost sisa ja luoitadi vuolas akas baldi ja celki: »Jos don addak mudnji andagassi, de hæittam mon jukkamest.«

Akka celki: »Thomas, loppedakgo don čielgos oaivest læt odn'æked?«

»Mon aigom dam,« vasti son. Soai vulgiga dasto dam čoaggalmassi, maid dat stuora sardnedægje Krog doalai, ja dobbe dagai Thomas dam loppadusa, atte son ællemakkasis æmbo šat i maiste vine.

Muttom bæive, go Krog læi buocamen bođi muttom nisson su dallo, ja son muittali Krog æmedi dam datusa. Son celki: »Mon legjim doivvom, atte mon Krogi satam addet ovta addaldaga; mutto mon im sate dam dakkat. Mon læm buktam miel dam mu lommaline. Mon im læk čirrom ovtage gadnjal, dam rajest go mu boadnja læ hæittam jukkamest.

Go Krog gulai dam gočoi son buok dai hærvvarasid, mak legje sudnji boattam, addet vaivašidi, ige su gisto ala bigjat maidege æra go dam ucca lommalinaša, ja son gočoi su muittalet olbmuidi, atte gavdnu goit okta siello ædnam alde, gæn birra son diđi, atte son læi su veketam buorebun šaddat. Go olbmuk oidne dam ucca lommalinaša Krog gisto alde, oppe si dam, maid buok mailme hærvvarasek æi mattam sigjidi oapatet.

Daroduttembargo

birra læ dam mañeb aiggai čallujuvvum obba viššalet Finmarko avisain ja erinoamašet »Skuvlablađest.« Mañemuš »Nuorttanaste« nummarest oainam mon, atte mu gandak læk «Sagai Muittalægje»st valddam Saba gova ja dam bitta, mi «Sagai Muittalægjai» læ jorggaluvvum »Skuvlablađest.« Dat i læm gal ješaldes boastot, atte mu gandak dam dakke; mutto læk dam bittast moadde sane, mai ala mon bisanegjim jurdašet, namalassi dak sanek: »Saba rakista su ječas ucca ol-

muščardaša, son i sate doattalet dam jurddagi, atte dat galgga eritsikkujuvvut mailmest. Damditi læ son ožžom gullat ollo baha sanid Sameædnam »daroduttejægjin.« Dal læ son avisain naggatallamen skuvladirektør Thomassen'in; mutto i dat oro čajetõeme nuft atte Saba vuoitatalla.»

Mon læm luoikas ožžom daid nuumarid «Skuvlablaðest,» maina naggatallujuvvu skuvlabargo alde Sameædnam, ja mon oainam, atte alggo dam naggoi læi dat, maid Saba læi muittalam »Skuvlablaðe« redaktõri, gutte sust læi jæratam færa maid Sameædnam skuvlai birra. Saba i loga ječas læt daroduttema vuostai. Son savva, atte juokke Sabmelaš sardnot oapaši darogiela lika burist go Dačak; mutto son lokka ječas læt dam vuostai, atte Samek galggek hæittet sin naššonalaš daihe olmuščærdalaš lagašvuodaid. Su oaiivvel læ, atte vaiko Samek darogiela oppek, si almaken galggek bissot Sabmelažžan.

Dasto maŋŋel čuožota son, atte dam maŋeb aige daroduttembargo vuokke læ dam lagan, atte Samek viggatuvvujek Dačan šaddat. Ja dam orro Saba adnemien bænta vahaglažžan; Sameædnam skuvladirektõra Thomassen sivatalla son garraset dam ašest. Mon læm moadde have sarnodam skuvladirektõrain daid ašid birra, ja mon læm dam dovdo ožžom, atte sust dat viggamvuotta i læk Samid Dačan ožudet. Mutto son bargga angeret bajasčuvvgitusa gilvvet Sami gaski. Ja dađemielde go Samegilli læk uccan bajasčuvvgitusa gaskaamek huftgo girjek ja čallagak, de læ darbašlaš oappat Darogiela, ja mađe jottelæbbo dat giella oppujuvvu, dađe buoreb. Æibe gusto oidnu dat moadde bajasčuvvgijuvvum Sabmelažage barggamen girjid ja čallagid Samegilli. Atte Sameædnam daroduttembargo læ skuvlain dam mi galle oaidnep buokak; mutto dat læ læmaš juo gukkæ oudal go skuvladirektør Thomassen læ Sameædnami boattam, ja su valdest i læk skuvlalaga nubbastuttet. Son læ bigjum boerraigæččat, atte dam laga mielde dækkujuvvu. Mu mielast orro dat imaš, atte son sivatallujuvvu daina ašin, maidi son i læk sivalaš.

Skuvlalaga mielde oazžo Samegiella adnujuvut skuvlain dađemielde go darbašuvvu. Dat i læk gilddum.

Æi oro buokak likomen interna-

taidige, mutto mu mielast læk dak rakkanusak hui buorek. Daina ožžuk manak fria orromsaje ja buorre dile skuvla aige. Duodai berrišegje Sameædnam assek læk gitevažak Norga stati, mi nuft ollo ruđaid olgusbigja Sameædnam amti. Ja maidai berrišegje si gitet skuvladirektør Thomassen dam bargo oudast, maid son vuolasbigja skuvlai bælest.

Dat naggo »Skuvlablaðest« orro mu mielast ollo joavddelas ja muttom oassai oudanbottek maidai persovnalašvuodak. Manne æi valde arvavusa vuollai ollaset juo skuvlalaga, dat lifõi juo vebašge.

Ovta bittast čalla Saba, atte Guovddagæino ođda lukkar i mate sanege Samegiela. Duottavuoda namast ferttim mon dam divvot, go mon muittalam, atte lukkar Jakobsen matta burist Samegiela. Mon læm gieskad fidnam Guovddagæinost ja dieđam dam.

Moadde sane vel oudalgo mon dam bitta loapatam. Man ikkenassi virgest ja doaimatusast mi ain læžžap dam mailmest, de dollop mi alelassi duottavuoda bællai.

Hammerfestast dam 18/4—1907

G. F. Lund.

Brævva redaktõrast.

(Jottolagast.)

Mon læm dal fidnam Siebest, Oskalest ja Siččajavrest særvalagai pappu Vikain. Lokkamid doalaime moai buok daina baikiu, ja go moai ruoktot bođime Guovddagæino girkkobaikkai orostegjim mon dast vel moadde bæive, ja adnuim čoaŋgalmasaid dam ođda internatast.

Vuostas sodnabæive bæssači maŋŋel doalai pappu Høyem su ærrosarnes. Arvad olbmuk legje dam bæive girkest, ja papa ærrosardne likkastatti mangasa vaimo, ja son ješge læi fagarak ŋuorrasam, nuft maidai su æmed. Pappu Høyem læi Samegiela oappam dam mađe, atte son dam gilli sati sardnedet; mutto de vulgi son. Ollo buore læi son Guovddagæinost dakkam erinoamašet skuvla bælest. Være Ibmel riggaset addaši sudnji buristsivdnadusa su ođda barggobaikkest.

Gaskavakko dam 10ad april vulgim mon poasta mielde vuolas. John Larsen Gaino bardne læi dam have poasta vuojetægje. Sivo læi buorre gidda Gargia ragjai; mutto dam rajest šaddai hægjo. Dal læm mon boattam

Hammerfesti ja læ arvavusa oappalad-dat muttom bivddoværaid. Dærvuodak must buok oappasidi ja »Nuorttanaste« lokkidi.

Finmarko bivddo

gullu dal læmen uccan. Dalkek læk maidai hettim manga sajest.

Kinast

læ hirmos nælggehætte. 10 miljon olbmu gillajek dam vuolde, ja 3 miljon læk juo jabmemen nælgest. 5000 olbmu jabmek juokke bæive. Vanhemak vuvdek manaidæsek biebmõ oazžom diti. Gitalustelegrammak læk boattam oaiivamužain dam væke oudast, mi olgogædnam læ boattam.

Fuobma dam!

Min oaiivvegavpugest, Kristianiast, gavdnujek oktičoggujuvum ollo boares dingak ja rakkanusak mæsta buok olmuščærdain mailmest. Dat viste, gosa buok dak læk bigjum goččujuvvu amas sanin etnografisk museum ja gulla universiteta vuollai. Dak dingak læk čoggujuvum damditi, vai dam ja boatte aige sogak bessek oaidnet dai moaddelagaš olmuščærdaid hutke- ja čæppevuoda. Stuo-radigge læ bevilggim vebaš ruđa, vai maidai Sami dingak ja rakkanusak — erinoamašet daggar dingak, mak hui boarras de læk — matašegje ožžujuvvut dam museumi. Universiteta olgusaddijuvvum olmai galgga dam giđa jottet Sameædnam amtast ja daidda maidai ollet Tromsa amti čoaŋgem diti Samid giettadujid ja rakkanusaid. Mi savvap, atte juokke lokke buoremus navcaides mielde væketifçi su dam bargost. Buok čæpet rakaduvvum dingak, lekusek dak boacodikšomi gulle daihe dalo čorggemi daihe giettaduogjai daihe dam boares bakenlaš ibmelbalvvalussi, vuostaivalddujuvvujek.

Guovddagæinost sarnodæimek mi daina namatuvvum olbmain. Son logai dobbe gavdnam obba arvad dingaid.

Garraset goččaluvvum læska.

Drammen blaðest lokkujuvvui čuovvovaš bitta:

Oanekaš aige maŋŋel go muttom bæraš læi farrim Drammeni, oidnu dayja okta bargolaš nisson, gutte viggai æletet ječas su 4 smava gandaines. Soai læiga ællam 8 (gavce) jage naitusdilest. Su sadnevajas læi dat: »Atte gal dat buorran, go gandak šaddek olles olmušen.« Nuftgo davalažat, de

manai dat boarrasemus olgus vanhem sidast, mannel go læi komfirmerijuvvum — hæga ælatusa oažžom varas dam vides ave alde, ja de okta nubbe manest, ja dat oroi šaddamen buorebun leski. Gandak legje juokke lakai buore. Si bajasdolle ædne ja saddijegje sudnji væke sin varesek mielde. Mutto muttom bæive bođi dat sadne: Dat boarrasemus læi eritboattam. Vuoi, moft son morašti, dat occalægje ædne. Mutto ain legje sust golbma ganda vela. Mutto aido læi dat bahamus moraš bagjel dam vuostasriegadam barne diti, go fast bođi sadne, atte dat nubbe læi jabmam mæra alde muttom skipi ja havddaduvvum mærabodnai. Moraš læi dat sëmima ja vela æmbo bijai son dorvo dam guovte ganda ala, mak vel læiga ællemen. Son vagjoli juokke bæive alo balost ja dego vurdi gullat maidai sodno likkotesvuoda dæivvamen. De ovta bæive, go son manai dam kontori, gost son galgai væke oažžot su ganda guovtos oudast oažoi son dam vastadusa: »Dabe i læk šat sudnji vække oažžomast; dastgo dat skipa læ javkkam, man alde dak boarrasemus ganda guovtos læi.«

Dat šaddai dam garraset gæčcaluvvum leski mendo ollo. Vuoiņaši ala čuocem čuovoi dam manest. Son gæčcai dasanaga ja fast čuozželi bajas, mutto dam rajest i læm son nuftgo ouddal, son vagjoli dego mierka siste. Mutto su nuoramus bardne, gutte læi navddujuvvum su ačes nama mielde, ani manalaš morraš su ædnes oudast, nuft atte sust i vaillom mikkege hæga ælatusast daihe æra dafhost. Mutto oanekaš aige dastouddal, go barkkaskipa »Timaru« manai bodnai oktan olbmiguim gavnai maidai su bardne su havdes daid særvest.

Mailmehistoria.

(Lasse oudeb nummari).

Grækalažak olgobæld' Grækenlanda.

Æmbo Grækalažak legje dam aige olgobælde Grækenlanda go ješ Grækenlandast. Arvo mielde jagest 1100 læi stuora olmušsirddem; si dorru gutteg guimidesek vuostai ja vuolai bigje guđek guoimesek ja agje erit guđek guoimesek. Dam olmušsirddem aige valdi okta ucca grækalaš albmuğaš, mi goččujuvvui Doraren, ænaš oase Lulle-Grækenlandast daihe Pelopo-

nes. Dam mi læp ouddal namatam. Manga Grækalaža sirdde olgus ædnamest. I læm gukke dam lagamuš sulloi, ja dast legje sullok galle olbmuidi assamsagjen, ige dast læm gukke lagamus mannamige, namalalassi Uccasiasai, mi juo læi gal Grækenlanda lagan. Dasa šadde oednag grækalaš ođda-assek, mak jakkečuđid čada lassanægje æmbo ja æmbo.

Čappis-mærra gadin.

Čappismærra gadidi sirdde maidai ædnag Grækalažak, vaiko dasa galgai algost læt stuora roakkadvuotta borjaset dokko. Buokten dobbe læi æralakai go Grækalažak legje harjanam. Dak vuostas mærra-olbmak, gæk dobbe fidne botte sidi ja muittalegje, atte dobbe læi muotta allan aso ædnam alde, atte stuora jogak galbmujegje, ja atte vel dat saltte mærrage šaddai isan. Olbmuk ječaidasek garvotegje nakke biktasi sisa gidda muodoi ragjai. Appe dobbe, celkke si læi alma sulloitaga, mierkkai ja sævdnjad, hirmos stoarmaguim. Damditi šaddai dat mannel goččujuvvut Čappis-mærran. Ja Grækalažak legje harjanam oaidnet ijaid baitte nastiguim ja beivid nuft særraden, atte olmuš mati oaidnet 20 mila duokkai. Dak olbmuk, gæk daid gaderavdaid alde asse, čei læm rapadæbo go mærra ješ. Muittaluvvui, atte muttomak oaffarušse olbmuid ja jukke čæce sin galloin. Krimanjargast læi okta altar vuovdest. Dobbe goddi okta nisson daid amas olbmuid, maid garradalkke gaddai rievddadi. Mutto jos Čappis-mærra gadin læi suorgatalle ja baldos dille, de læi dobbe maidai juoga vuoitet. Čappis-mærra læi okta rigges mærra gulidi. Varin læi valljogasat væikke, dadne ja silba, ja davvegaddest legje stuora jalggadasak, gost okta olmuščærdda læi, mi goččujuvvui Skytteren, gilvve gornid ja stuora šivet-æloid adne. Ja maidai legje dobbe slavak. Dak soatteangeras olbmuk Krimast ja Kaukasusest legje alelassi gærggadak vuovddet fangaidæsek ja manaidæsek.

Afrikast

læi Grækalažain okta stuora gavpug, men namma læi Kyrene. Dat læi ceggijuvvum guovte cæggos ride ala; dam guovte ride gaskast læi čiegnalas lække, man čada okta jokka golgai. Buok jottek orostegje dam joga balddi, go si botte ædnam siste ja galgge mærragaddai. Damditi šaddai dat gavpug stuora čoaggalmas baikken.

Sisilien suolo.

Muttom bæive riev dai okta grækalaš skipa Sisilien gaddai garra dalkest. Manga fastes maidnasa legje dam sullo birra; hirmos varalaš galgai læm dobbe sikke mæra alde ja gaddest. Mutto dam skipa stivrijægje mielast læi ædnam buorre ja šaddolaš. Dak olbmuk, gæk dobbe asse čei balddan ovtage. I læm gukka damrajest ouddal go gavpugak dokko rakaduvvujegje. Dat famolæmus daina læi Syrakus. Dak gavpugak šadde riggak, ja manga historia legje sin riggodaga birra. Okta rigges olmai ovtast daina gavpugin suiti vidnekællarid, mak legje roggujuvvum bavte sisa. Daina kællarin legje miljon vidneboattala. Muttom čera doalai okti hæjaid su nieiddasis ja hægjaguosek legje nuft ollo, atte 800 vavno darbašuvvujegje, ja dolla buli buok gavpuga balggai alde.

(Lasetuvvu).

Meteorgædže

gæčcai gieskad vuolas aimost muttom baikkai, man namma darogilli læ Værum. Dat læi čokkal dam nubbe gæčest ja arvo mielde 3 metar gukko. Moadde smava mana, dai særvest okta 12 jakkasaš nieidda, legje dak vuostamužak, gæk aicce gædže boattemen aimo čada ja gæččamen vuolas. Nieidda doppi dam ja boldi gieđas. Dasto časke manak dam cuovkas ja dat čajeti atte dat læi smierro mutto garas.

Goaskem nuftgo mannarievvar.

Okta nieiddamanna 18 mano boares, aidno manna ovta dallodoallest Langø'ast Vesteraalast, dolvvujuvvui muttom bæive september manost ovta goaskemest, muittala okta darogiel bladde. Manna čokkai olggon bæivadagast. Goaskem passi mana čuolastet dam bodda go ædne læi erit. Buok baike olbmuk veketægje ædne occat dam lap-pum mana birra buok. Okta skuovvagoarro gavnai vimag mana ovta goaskembæsest bajabæld' assamviste fastet ilastuvvum. Dat læ bagjel 60—70 jagedam rajest go daggar dapatus læ dapatuuvam, lokkeke boares olbmuk. Okta æra avisa muittala česka lage ovta goaskem birra, mi falleti ovta 13 jakkasaš ganda, gutte cabmi dam bad-da mokin ja goddi dam.

Ovta margarin fabrika

aiggo »Mustad ja bardne« bajascegit Tromsi.

»Nuorttanaste« čalle, prentejægje ja olgusadde læ G. F. Lund Sigerfjord, Vesteraalen.